

บทที่ ๑

บทนำ

โทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถสอนได้ก็เท่า ๆ กับการสอนธรรมดา และโทรทัศน์ยังเป็นเครื่องมือประกอบอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ อีกด้วย ทั้งนี้ยังสามารถปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น โทรทัศน์แม้จะให้ประโยชน์มากมายหลายประการ แต่ก็ไม่สามารถจะทำหน้าที่เพื่อการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ทีเดียว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของนักการศึกษา ครูผู้เฒ่าและผู้เยาว์ของอื่น ๆ ที่จะเป็นผู้ให้ประโยชน์ของโทรทัศน์ให้ถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมาย โดยระลึกเสมอว่า โทรทัศน์มิใช่สิ่งมหัศจรรย์อะไร หากแต่เป็นตัวกลางในการสื่อความหมายอย่างหนึ่งเท่านั้น

งานด้านโทรทัศน์ศึกษาในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ อีกมากเหล่านี้มีมานานแล้ว และได้มีการจัดดำเนินการกันหลายแบบหลายวิธี ความแจ่มแจ้งน่ายินดีและความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละแห่ง งานด้านโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพที่จัดดำเนินการอยู่ในขณะนี้ จัดทำเพื่อช่วยส่งเสริมการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ในวิชาที่จัดสอนอยู่นั้น ๆ ให้ได้ผลดี

เนื่องจากโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นของใหม่สำหรับประเทศไทย และเป็นของใหม่สำหรับครูและนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพ การที่จะใช้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย คือฝ่ายผู้ดำเนินงานทางด้านโทรทัศน์ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ทางด้านการศึกษา นอกจากนี้จะต้องได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียน คือครูและนักเรียนรวมทั้งการบริการต่าง ๆ เช่นการจัดสถานที่ เครื่องรับโทรทัศน์และอื่น ๆ ให้เหมาะสมอีกด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาในระหว่างการศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา มัธยมศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงมีส่วนช่วยให้เห็นทัศนคติ ความคิดเห็นและอื่น ๆ ของครูผู้เฒ่าโทรทัศน์ศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้จำนวนนักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่าแต่ก่อนและจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะการขยายการศึกษาชั้นประถมศึกษาจาก ๔ ปี เป็น ๖ ปี ตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่จำนวนครูที่เพิ่มขึ้นนั้นไม่ใกล้เคียงสัมพันธ์กับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ กองการศึกษาเทศบาลนครกรุงเทพ จึงนำโทรทัศน์มาใช้เป็นสื่อทัศนูปกรณ์ช่วยแก้ปัญหาที่ เพราะสามารถไปถึงนักเรียนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน และปัญหาอีกข้อหนึ่งที่โทรทัศน์ศึกษาช่วยแก้ปัญหาได้ก็คือ ช่วยครูทางโรงเรียนในด้านการสอน การจัดหาอุปกรณ์ในบทเรียนที่ครูทางโรงเรียนไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้ ซึ่งเราจะเห็นได้ว่า แม้ในต่างประเทศก็ประสบปัญหาในการสอนวิชาต่าง ๆ ของครู เช่นเดียวกัน

ไ้มีนักการศึกษาหลายท่านทำการศึกษาข้อบกพร่องและปัญหาของครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาไว้ ผลของการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

- ๑. ครูส่วนมากยังอ่อนในด้านการสอน ซึ่งต้องมีการปรับปรุง
- ๒. ครูส่วนมากยังมีปัญหายุ่งยากในการ เลือกระเนื้อหาวิชาและตีความหมายให้นักเรียนเข้าใจ และครูส่วนมากไม่สามารถจะอธิบายและให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่นักเรียนได้มาก เพราะครูยังเตรียมตัวไม่เพียงพอ
- ๓. ครูมีเวลาเตรียมการสอนไม่เพียงพอ เพราะต้องสอนหลายวิชา จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการให้เหตุผล ข้อเท็จจริงได้อย่างเต็มที่ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นว่าอะไรเป็นก่อนสำคัญของหลักสูตร
- ๔. ครูที่สอนมากวิชา ทำให้การสอนบางวิชาไม่ได้ผลดี เพราะอาจจะ เป็นวิชาที่ไม่ชอบมาตั้งแต่ยังเรียนในโรงเรียนมัธยมหรือวิทยาลัย จึงไม่สามารถฟื้นฟูความรู้เดิมได้มากนัก
- ๕. ครูส่วนมากมักจะประสบปัญหาในการสอนในด้านการพัฒนา ทักษะ และ การเรียนรู้ใหม่ทักษะในการแก้ปัญหา เช่น ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น
- ๖. วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ มีไม่เพียงพอในการนำมาใช้ สาธิต ปฏิบัติและประกอบการสอน เหล่านี้เป็นต้น

๓. ครูขาดความรู้ความชำนาญ ความสนใจที่จะนำอุปกรณ์มาใช้ในการสอน
ของครู

๔. ครูส่วนมากไม่ค่อยใฝ่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ ๆ จึง
ทำให้ประสบกับความยุ่งยากในการสอน เช่น วิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

๕. ครูใหญ่ของโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนมากปล่อยปละละเลยที่จะกระตุ้นครูใน
การ สอน ซึ่งครูใหญ่มิมีอิทธิพลต่อการปรับปรุงโปรแกรมการสอนของครูและการเรียนของ
นักเรียนมาก

ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นปัญหาทั่ว ๆ ไปของครูในโรงเรียนประถมศึกษาเป็น
ส่วนใหญ่ ทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย เพื่อที่จะให้ปัญหาต่าง ๆ นี้ลดน้อยลง เทศบาล
นครกรุงเทพจึงนำรายการสอนทางโทรทัศน์ศึกษามาใช้ในห้องเรียน

ความสำคัญของปัญหาในการ สอนด้วยโทรทัศน์ในชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ

ปัญหาในการ สอนด้วยโทรทัศน์ศึกษาในชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพมีอยู่
มากมาย ซึ่งเนื่องมาจาก

๑. ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของเทศบาลนครกรุงเทพส่วนมากจะต้อง
สอนวิชาต่าง ๆ หลายวิชา ไม่มีเวลาเตรียมการสอน รวมรายการโทรทัศน์ศึกษาได้เต็มที่

๒. ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของเทศบาลนครกรุงเทพไม่เข้าใจถึงวิธี
การนำรายการ สอนทางโทรทัศน์ศึกษามาใช้ร่วมการสอน

๓. นักเรียนในชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพมีจำนวนมากที่เข้าดู
รายการโทรทัศน์ศึกษาในแต่ละครั้ง ยากที่ครูจะเอาใจใส่ดูแล เพราะขึ้นกับสภาพของห้อง
เครื่องรับโทรทัศน์และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๔. อุปกรณ์การสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอนในบทเรียนต่าง ๆ ในโรงเรียน
ประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพยังมีน้อย ครูไม่รู้จักใช้ ใช้ไม่เป็น ไม่มีจะใช้ เหล่านี้
เป็นส่วนใหญ่

๕. ครูสอนชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพส่วนมากไม่เข้าใจวัตถุประสงค์
ของการจัดสอนด้วยโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพอย่างเพียงพอ

๖. การศึกษาผลและประเมินผลของการสอนในรายการทางโทรทัศน์ศึกษาตาม

โรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพในวิชาที่จัดสอนยังมีน้อย ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ

๗. ตารางออกรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพส่งไปตามโรงเรียนช้าเกินไป ทำให้การจัดตารางสอนของครูเป็นไปได้ไม่สะดวกแก่

๘. ผู้เขียนคู่มือการสอนบางวิชาทางโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพเขียนกว้าง ๆ ยากที่ครูจะจับจุดที่สำคัญเพื่อนำมาเข้าประเด็นการเรียนในบทเรียนแก่นักเรียนได้ และการจัดส่งคู่มือล่าช้าเกินไป ทำให้ครูไม่มีเวลาศึกษาและเตรียมการสอนรวมรายการโทรทัศน์ทัน

จากข้อเท็จจริงเหล่านี้ทำให้ครูชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพมีทัศนคติต่าง ๆ ต่อรายการสอนทางโทรทัศน์ที่จัดขึ้น เพราะการจัดสอนทางโทรทัศน์สำหรับประเทศไทยยังเป็นของใหม่อยู่ ครูส่วนมากได้รวมรายการสอนทางโทรทัศน์ศึกษามาเพียง ๒ ปี และการจัดสอนทางโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพได้ดำเนินการมาเพียงประมาณ ๓ ปีเท่านั้น ดังนั้นจึงยังขาดความเข้าใจและร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย เพื่อให้รายการสอนด้วยโทรทัศน์ศึกษาคำเนินไปอย่างได้ผลดีแก่ครูและนักเรียน จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขในด้านต่าง ๆ ทั้งสองฝ่ายให้มากขึ้น

บทบาทของโทรทัศน์ศึกษาที่มีต่อการเรียนของนักเรียน

๑. วิชาการต่าง ๆ ที่จัดสอนนักเรียนบางวิชาค่อนข้างยากต่อการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเรียนโดยตรง ดังนั้นจึงต้องมีการถ่ายทอดโดยทางอ้อมจากสื่อมวลชนบางอย่างเช่นโทรทัศน์ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนเห็นภาพไปช่วย ทำให้เด็กเรียนเกิดความสนใจ การเรียนวิชานั้นจึงดูง่ายขึ้น

๒. โทรทัศน์เป็นสื่อทัศนูปกรณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้ความบันเทิงใจ เป็นการพักผ่อนความตึงเครียดของสมองและยังเร้าความสนใจให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น เพราะสามารถ

• ปรานีต โรตีสถาพร "การศึกษาระบบโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ" วิทยานิพนธ์ เสนอบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๔ หน้า ๔ - ๕

เห็นภาพและได้ยินเสียงพร้อม ๆ กัน

๓. โทรทัศน์มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันมาก เพราะเป็นการให้ประสบการณ์ และพื้นฐานความคิดและเข้าใจได้เร็วยิ่งขึ้น

๔. โทรทัศน์ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางทัศนคติที่พึงปรารถนา ซึ่งนักจิตวิทยาอธิบายว่า ช่วยทำให้เกิดอารมณ์ (Emotion) ความรู้สึก (Feeling) ความรู้สึกประทับใจ (Impression) และเร้าใจ (Stimulation) ได้อีกด้วย

๕. โทรทัศน์ช่วยประหยัดเวลาในการสอน เพราะช่วยการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้รวดเร็วและจำได้นาน

จากเหตุผล ๕ ประการที่กล่าวมานี้ ทำให้เห็นได้ว่าโทรทัศน์เป็นเครื่องช่วยการ สอนของครูได้มาก และยังเป็นผลดีต่อนักเรียนในการเรียนวิชาต่าง ๆ บางวิชาที่จัดมาสอน อีกด้วย

กิจกรรมของโทรทัศน์ศึกษาในต่างประเทศและในประเทศไทย^๒

งานด้านโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในต่างประเทศเขาทำกันอยู่หลายวิธีแล้ว แต่ที่ เจตนาปรารถนาและความต้องการของท้องถิ่น บางแห่งเขาจัดทำรายการให้ความรู้โดยตรงเต็ม ความหลักสูตร ถ้าผู้ชมรายการติดตามตลอดไปอาจเรียนจบหลักสูตรและได้รับประกาศนียบัตร ก็ได้

สหรัฐอเมริกา รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้เริ่มขึ้นโดยคณะกรรมการ FCC (Federal Communication Commission) ซึ่งได้มองเห็นความจำเป็นของสื่อมวลชน ขึ้นนี้ จึงได้ส่งงานของส่งโทรทัศน์ไว้ถึง ๒๔๒ ของ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ และในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้เพิ่มขึ้นอีกเป็น ๒๕๕ ของ การส่งโทรทัศน์เพื่อการศึกษาอาจมีวิธีส่งได้ ๓ วิธี คือ ส่ง จากสถานีโทรทัศน์การค้า ส่งจากสถานีที่ไม่ใช่การค้า หมายถึงสถานีที่ตั้งไว้เพื่อการศึกษา โดยเฉพาะ และอีกวิธีหนึ่งคือโดยโซ่แบบวงจรปิด

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๒ การวางแผนและการออกรายการตกอยู่ในมือของครูที่มี ประสบการณ์และมีวุฒิสูง และได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่ทางวิชาการด้าน

๒ ฤศล สุจรรยา, "โทรทัศน์เพื่อการศึกษา" เอกสารสวนแก้ว

หลักสูตรและวิชาเฉพาะ ก่อนออกรายการเขาจะส่งคู่มือไปยังครูล่วงหน้า เพื่อเตรียม
นักเรียนในอันที่จะใช้ประสิทธิภาพทางโทรทัศน์ให้ได้อย่างขึ้น ครูใหญ่ครูน้อยตลอดจนผู้ปกครอง
ก็ให้ความสนับสนุนชื่นชมเสนอแนะปรับปรุงรายการ หลังจากออกรายการแต่ละรายการ มีการ
ประเมินผลการใช้รายการทุกครั้ง

อังกฤษ ในด้านโทรทัศน์การศึกษานั้น B.B.C. เป็นผู้ริเริ่มทดลองขึ้นก่อน ปี
ค.ศ. ๑๙๕๒ โดยใช้ระบบวงจรมิด (Closed Circuits) ส่งไปยังโรงเรียน ๖ แห่ง
ด้วยกัน การใช้ระบบวงจรมิดนั้น เป็นการส่งสัญญาณโดยเส้นลวดมิได้ออกอากาศ ในปี
ค.ศ. ๑๙๕๕ B.B.C. ก็เริ่มฝึกคนและเตรียมจัดรายการ และจนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๕๗
จึงได้เริ่มออกรายการจริง ๆ ในระหว่างนี้มีบริษัทโทรทัศน์การค้าหลายแห่งได้ตั้งขึ้นบริษัทหนึ่ง
คือ Associated Rediffusion ก็เริ่มออกรายการของตนเองเพื่อเป็นการทดลอง
เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ถึง ๑๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๗

ทั้งสององค์การนี้ออกรายการสำหรับโรงเรียนมัธยม แต่มีได้หมายความว่า จะกักกัน
ชั้นอื่น ๆ ปรากฏว่ามีโรงเรียนประถมหลายแห่งเปิดรับรายการด้วย ปรากฏว่าเด็กอายุต่ำกว่า
กว่า ๑๐ ปี ทั่ว ๆ ไปสนใจในรายการโทรทัศน์ศึกษาที่ดูที่โรงเรียนและที่บ้านมาก แต่ในกลุ่ม
เด็กมัธยม คือเด็กอายุระหว่าง ๑๑ - ๑๔ ปี ยังดึงใจไม่ทราบว่าการเรียนทางโทรทัศน์จะ
ช่วยให้คนสอบไล่ได้ ทางโรงเรียนมัธยมเองก็สนใจในรายการโทรทัศน์น้อยกว่าครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๑๙๕๕ เป็นต้นมา รายการโทรทัศน์การศึกษามี
มากมายครอบคลุมวิชาต่าง ๆ ทุกวิชา

การใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในโรงเรียนฝรั่งเศส เนื่องมาจากคำสั่งจากกระทรวง
ศึกษาฝรั่งเศส ซึ่งออกเมื่อ ปี ค.ศ. ๑๙๕๓ ให้ครูเอาการสอนทางโทรทัศน์สัมพันธ์กับหลักสูตร
ในระหว่าง ปี ค.ศ. ๑๙๕๔ มีโรงเรียนที่เปิดรายการโทรทัศน์อยู่ถึง ๑,๒๐๐ แห่ง รายการที่
เปิดนั้น ครั้งหนึ่งกินเวลาเพียงครึ่งชั่วโมง คือเวลา ๑๕.๐๐ - ๑๕.๓๐ รายการนี้แบ่งเป็น
สองตอน คือวันจันทร์และศุกร์ สำหรับโรงเรียนประถมและ วันอังคารสำหรับโรงเรียน
อาชีวศึกษา วันพุธสำหรับมัธยมศึกษา ในปี ค.ศ. ๑๙๕๕ มีโรงเรียน ๓,๐๐๐ แห่ง ที่มี
เครื่องรับโทรทัศน์เปิดศึกษาตามรายการที่กำหนดไว้ แต่ประชาชนทั่วไปรวมทั้งคนป่วยก็ได้
มีโอกาสรับประโยชน์จากรายการนี้ด้วย

โทรทัศน์ในอิตาลีอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์การ R.A.I. เรียกเต็ม ๆ ว่า Radio-Television Italiana ซึ่งคลุมทั่วทั้งประเทศอิตาลี ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ R.A.I. ได้เริ่มทดลองโทรทัศน์การศึกษาเป็นครั้งแรก ส่วนมากเป็นรายการสำหรับชั้นมัธยมศึกษาอยู่ ๗ รายการ และสำหรับมัธยมปลายมี ๒ รายการ รวมทั้งรายการทางศาสนาอีกแห่งหนึ่ง รายการทุกรายการมีความมุ่งหมายส่งเสริมวิชาที่เรียนในโรงเรียน เมื่อเห็นว่ามีความต้องการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษามากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เริ่มจัดตั้งเทเลเอสคูลา (Telescuola) ขึ้น ซึ่งได้เริ่มออกรายการเมื่อ ๒๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๕๔

ประเทศญี่ปุ่น เริ่มงานโทรทัศน์ทดลองส่งความไกลครั้งที่สอง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๕๔ สถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นของ N.H.K. (Nippon Hoso Kyokai) ญี่ปุ่นได้พยายามทดลองที่จะใช้โทรทัศน์เวียนตลอดมา และเริ่มใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาริเริ่มทดลองเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๑ และได้เปิดรายการจริง ๆ มีโรงเรียนร่วมรับรายการจำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ในจำนวนโรงเรียนดังกล่าวถึงนั้นแยกออกเป็นประเภทได้ ดังนี้

โรงเรียนอนุบาล	๑,๐๕๒
โรงเรียนประถมศึกษา	๘,๖๘๓
โรงเรียนมัธยมต้น	๑,๘๑๐
โรงเรียนมัธยมปลาย	๔๗๐
สถานีอื่น ๆ	๓๐๓

การจัดรายการโทรทัศน์การศึกษาของ N.H.K. จัดตั้งแต่วันจันทร์ ถึง วันเสาร์ ตั้งแต่ ๕.๐๐ น. จนถึง ๑๖.๐๐ น. วิชาที่สอนทางโทรทัศน์คลุมตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา ชั่วโมงสุดท้ายคือ ๑๔.๕๐ - ๑๖.๐๐ น. เป็นชั่วโมงสำหรับครู นอกจากนี้ ยังมีชั่วโมงสำหรับเรียนทางไปรษณีย์ ซึ่งเป็นเวลาสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นมีเครื่องรับโทรทัศน์ทุกห้อง และในโรงเรียนประถมหลายแห่งมีห้องส่งโทรทัศน์ชนิดวงจรปิด เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนงานด้านโทรทัศน์ด้วย

ประเทศไทยเป็นประเทศแรกทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีสถานีโทรทัศน์เป็น

แห่งแรก" เริ่มสถานีแห่งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๔ คือสถานีไทยทีวีช่อง ๔ หรือเรียกชื่อตามอนุสัญญาสากลวิทยุว่า H.S.T. - T.V. กำเนินงานโดยบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ส่วนสถานีโทรทัศน์แห่งที่สองของไทยก็คือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง ๙) มีชื่อตามอนุสัญญาสากลว่า H-S-H - T.V. สถานีโทรทัศน์แห่งนี้เริ่มส่งเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๑

โครงการจัดโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ

เนื่องจากการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพได้ขยายจาก ประโยคประถมศึกษาตอนต้นไปจนถึงประโยคประถมศึกษาตอนปลาย โดยรับโอนโรงเรียน ประถมศึกษามาจากกรมสามัญมากขึ้นทุกปี ดังนั้นการจัดทำประถมศึกษาจึงได้ขยายออกไป ตั้งแต่ตัวอาคาร จำนวนครู อุปกรณ์การสอนและจำนวนนักเรียนก็เพิ่มขึ้น และเพื่อเป็นการ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถที่จะรับเอาความรู้ได้มากขึ้น ในการนี้กองการศึกษา เทศบาลนครกรุงเทพจึงได้วางโครงการจัดโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพขึ้น เรียก ชื่อว่า "โครงการจัดรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพชั้นทดลอง" ร่วมกับสถานี โทรทัศน์ไทยทีวีช่อง ๔ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๗ โดยมีหลักการคือ

- ๑. เพื่อส่งเสริมและช่วยให้นักเรียนสนใจและเพลิดเพลินในการศึกษาเล่าเรียน
- ๒. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากวิชาที่เล่าเรียนอย่าง
- แท้จริง
- ๓. เพื่อส่งเสริมวิธีการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น
- ๔. เพื่อขจัดปัญหาในค่านอุปกรณ์การศึกษาบางอย่างซึ่งทางโรงเรียนจัดทำไม่
- ยาก
- ๕. เพื่อให้ผู้ปกครองทางบ้านมีโอกาสติดตามการเล่าเรียนของบุตรธิดาของตน

๑ พรหมลิขิต เทพลักษณะเลขา "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการ โทรทัศน์ ในปี ๒๕๐๖" วิทยานิพนธ์ เสนอคณะครุศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๗

๔ เทศบาลนครกรุงเทพ, เอกสาร โครงการจัดโทรทัศน์ศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๗

๖. เพื่อให้การใช้โสตทัศนศึกษาในโรงเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิชาที่จัดสอนโดยจักรายการสอนเฉพาะวิชาที่เห็นว่าเหมาะสม และตามความต้องการของโรงเรียน โดยเริ่มสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษและศิลปศึกษา ก่อน มาจนในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงได้จัดเพิ่มอีก ๒ วิชา แต่เป็นการทดลองเท่านั้น คือวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

การดำเนินงานนั้น ได้จัดเจ้าหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นคณะหนึ่งเป็นผู้ดำเนินงานจักรายการ โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ไทยทั่วในสถานเทคนิคต่าง ๆ เวลาที่จัดส่งรายการในระยะแรก ๆ จักรายการสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ๆ ละไม่เกินหนึ่งชั่วโมงคือ จันทร์ อังคาร และศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ขยายโครงการออกรายการครบทั้ง ๕ วัน และบางรายการ เช่นภาษาอังกฤษ จะได้ขยายไปถึงหมู่บ้านอีกด้วย

ในการที่โรงเรียนจะรับรายการเรียนทางโทรทัศน์นั้น จำเป็นที่ทางเทศบาลจะต้องจัดหาเครื่องรับโทรทัศน์ให้ จากการสำรวจเครื่องรับโทรทัศน์ในโรงเรียนเทศบาลนั้นปรากฏว่ามีอยู่ประมาณ ๑๒๐ เครื่อง แต่ก็ไม่มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพิ่มเติมอีกมาก ในด้านความสนใจต่อโครงการโทรทัศน์ศึกษานี้ จะเห็นได้จากการศึกษาหลายแห่งขอเข้าร่วมเรียนตามรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ มีโรงเรียนเทศบาลที่อยู่ในระยะที่สามารถรับรายการสอนทางโทรทัศน์ได้ร่วมใช้รายการโทรทัศน์ศึกษานี้ได้แก่ เทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลเมืองพนัสนิคม เทศบาลเมืองนครปฐม เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลเมืองสมุทรปราการ เทศบาลตำบลแดงคอกย เทศบาลตำบลศรีราชา เทศบาลตำบลท่าเรือ และเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน เป็นต้น นอกจากนั้นก็มีโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่สังกัดเทศบาลใด ๆ ร่วมใช้รายการนี้อีกมาก

มูลเหตุจูงใจในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ผู้เขียนพอจะสรุปได้ ดังนี้

๑. การจักรายการสอนทางโทรทัศน์ศึกษาเป็นสิ่งใหม่ในวงการ ศึกษาของไทย และมีผู้วิพากษ์วิจารณ์กันมาก

๒. ผลการทดลองของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศมีจำนวนมาก เมื่อขยายชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก็อยากจะทราบว่าการสอนจะเป็นอย่างไร

๓. ครูคนหนึ่ง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาต้องสอนนักเรียนในชั้นเก็บจะทุกวิชา ทำให้การสอนบางวิชาที่ไม่ถนัดอาจจะต้องเสียไป

๔. ครูส่วนมากไม่เข้าใจการใช้โทรทัศน์ศึกษาในการสอน ทำให้นักเรียนไม่ได้รับผลจากการเรียนรู้อะไรที่ควร

๕. นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพมหานครจำนวนมาก เครื่องรับมีจำนวนน้อยไม่สัมพันธ์กัน รวมทั้งสถานที่โทรทัศน์ไม่เหมาะสมนัก ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนบทเรียนทางโทรทัศน์ศึกษา

ความมุ่งหมายทั่วไป

๑. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูต่อการสอนทางโทรทัศน์ในรายการ เทศบาลนครกรุงเทพ

๒. เพื่อศึกษาดังวิธีการจัดบทเรียน วิธีจัดรายการ และวิธีการสอนและการประเมินผลการสอนทางโทรทัศน์ของรายการ เทศบาลนครกรุงเทพ

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. ศึกษาวิธีการดำเนินการจัดรายการ โทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ

๒. ศึกษาถึงการจัดบทเรียนและการเขียนสคริปต์นำมาสอนทางโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ

๓. ศึกษาถึงเหตุและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนได้รับจากรายการสอนทางโทรทัศน์ศึกษา

๔. ศึกษาถึงผลของการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลายของเทศบาลนครกรุงเทพว่า จะได้อะไรมาบ้างเพียงไร และจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเกิดขึ้นจากการสอนทางโทรทัศน์ในรายการนี้หรือไม่ อย่างไร และเพียงไร

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

๑. เป็นการศึกษาคนคว่าเฉพาะวิชาที่จักสอนทางโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ ๖ วิชา คือ วิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายของเทศบาลนครกรุงเทพที่ไ้รายการโทรทัศน์ศึกษานี้ประกอบการสอน ๒๕ โรงเรียน โดยแบ่งออก ๑๒ แขวง สุ่มประชากรจากครูในโรงเรียนทุกโรงเรียนใน ๑๒ แขวงนี้ โรงเรียนละ ๓ คนเป็นอย่าง มาก และ ๑ คนเป็นอย่างน้อย ที่สุ่มประชากรเช่นนี้เพราะ โรงเรียนส่วนมากเปิดสอนชั้น ประถมปลายครบทั้ง ๓ ชั้น มีบางโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นประถมปลายเพียงชั้นเดียว คือประถม ปีที่ ๕ เท่านั้น

๒. เป็นการศึกษาเฉพาะการจกรายการ บทเรียน วิธีการสอนของครูโทรทัศน์ การรวมรายการสอนของครูทางโรงเรียนและการเรียนของนักเรียนในวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาไทย โดยใช้โทรทัศน์ศึกษาประกอบการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครกรุงเทพในปี พ.ศ. ๒๕๐๕

๓. เป็นการศึกษาทัศนคติของครูประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ ที่มีต่อรายการสอนทางโทรทัศน์ ในวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาไทย และผลการเรียนของนักเรียน ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้ง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน

คำจำกัดความ

ทัศนคติ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการสอนทางโทรทัศน์ ศึกษา ซึ่งมีทั้งในลักษณะนิมมาน (Positive) คือ ความพอใจ สนใจ และนิยมชมชอบ และในลักษณะนิเสธ (Negative) คือไม่พอใจ ไม่สนใจ

๕ สุภา ช่างโชค "การศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนคร" วิทยานิพนธ์ เสนอมัธยมศึกษาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๕

ครู หมายถึง ครูที่สอนในโรงเรียนชั้นประถมปลาย คือ ประถมปีที่ ๕, ๖ และ ๗
สังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ

โทรทัศน์ศึกษา^๖ หมายถึง โทรทัศน์ที่ออกรายการเพื่อการสอนเนื้อหาวิชาในหลักสูตรทางโทรทัศน์ โทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพออกรายการทางสถานีไทยทีวีช่อง ๔ สัปดาห์ละ ๕ วัน คือ จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ เวลา ๑๐ - ๑๑ น. ในระหว่างเปิดเรียน

เทศบาลนครกรุงเทพ^๗ หมายถึง หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นหนึ่ง มีรูปแบบบริหารงานแบบคณะมนตรีและสภา คณะมนตรีเป็นผู้บริหารงานฝ่ายบริหาร พนักงานและเจ้าหน้าที่ประจำเป็นเครื่องมือ สภาเทศบาลทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารอีกชั้นหนึ่ง ข้อแตกต่างจากเทศบาลอื่น ๆ ก็คือ อยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง

โครงการดำเนินงาน

๑. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา หนังสือ เอกสารอ้างอิง ฯลฯ ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ
๒. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอ้างอิงของกองการศึกษาเทศบาลนครกรุงเทพ
๓. สร้างแบบสอบถามส่งไปให้ครูในโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยให้รายการสอนของเทศบาลนครกรุงเทพทั้ง ๒๕ โรงเรียน
๔. จากการสัมภาษณ์ ครูที่ร่วมรายการโทรทัศน์ศึกษา ศึกษาแขวง ครูใหญ่ บางโรงเรียน และเจ้าหน้าที่จกรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ
๕. จากการสังเกตและดูรายการสอนวิชาต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพด้วยตนเอง ตลอดจนการดำเนินงานก่อนรายการ ระหว่างรายการ และภายหลัง

๖ ปราณีต โรหิตโกปการ "การศึกษาการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ" วิทยานิพนธ์ เสนอบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๔ หน้า ๒๒

๗ เทศบาลนครกรุงเทพ "โครทำอะไรในเทศบาล" หนังสือข่าวจากเทศบาลนครกรุงเทพ มกราคม ๒๕๐๔ หน้า ๓

รายการออกอากาศในท้องส่งและการสอนของครูทางโรงเรียน

การดำเนินการคนควาและวิจัย

๑. เลือกผู้ตัวอย่างใช้ครูทั้งหมด ๒๐๗ คน จากโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพ ทั้ง ๑๒ แขวง ที่ใช้โทรทัศน์ในการสอน รวม ๒๕ โรงเรียน คือ

๑:๑	แขวงพระนคร	๑๑	โรง
๑:๒	แขวงป้อมปราบ	๓	โรง
๑:๓	แขวงปทุมวัน	๔	โรง
๑:๔	แขวงสัมพันธวงศ์	๒	โรง
๑:๕	แขวงบางรัก	๔	โรง
๑:๖	แขวงดุสิต	๕	โรง
๑:๗	แขวงพญาไท	๕	โรง
๑:๘	แขวงยานนาวา	๑๒	โรง
๑:๙	แขวงพระโขนง	๗	โรง
๑:๑๐	แขวงบางนา	๕	โรง
๑:๑๑	แขวงบางเขน	๑	โรง

โดยส่งแบบสอบถามไปให้ครู ผ่านทางศึกษานิเทศการแขวงแต่ละแขวง

๒. ดำเนินการทดสอบ โดยส่งแบบสอบถามไปให้ครู เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามโดยเสรี

๓. รวบรวมข้อมูล

๔. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีแจกแจง (Tally) รายละเอียดต่าง ๆ แล้วศึกษารายละเอียด

๕. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์

๖. สรุปผลและเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ปรับปรุงการสอนวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ศิลปะศึกษา วิทยาศาสตร์และภาษาไทย โดยใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาเหล่านี้ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายของเทศบาลนครกรุงเทพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คุณค่าของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้เขียนหวังว่าคงจะเป็นประโยชน์และแนวทางดำเนินงาน ผู้จัดรายการ ผู้เขียนบทโทรทัศน์ ผู้เขียนคู่มือสอนแต่ละวิชาทางโทรทัศน์ และครูโทรทัศน์และครูผู้ใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อจะให้แก้ปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขการสอนทางโทรทัศน์ศึกษาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ เพื่อต้องการศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ จะโคจรตามปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งของครูและนักเรียน ซึ่งผู้เขียนได้ค้นพบ เพื่อให้ การสอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเทศบาลนครกรุงเทพได้ผลดี รักรวม และมีประสิทธิภาพขึ้น และจะได้เป็นแนวทางที่จะขยายการสอนทางโทรทัศน์ออกไปยังชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นทางช่วยการสอนของครูและนักเรียน เพื่อให้ผลการเรียนและการ สอบไล่ของนักเรียนชั้นประถมเพิ่มจำนวนขึ้น และจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนหวังต่อไปว่า นักการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาอาจจะนำผลการวิจัยนี้ไปพิจารณาแก้ไขหลักสูตรและการ จัดการ สอนทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่กระทรวงศึกษาจะจัดดำเนินงานในเวลาข้างหน้า ในแต่ละด้านให้ได้ผลและยังจะเป็นประโยชน์การฝึกอบรมและเรียนรู้ของครูผู้จะเข้ามารวม ในรายการสอนทางโทรทัศน์ศึกษาให้เข้าใจวิธีการ สอนรวมรายการ โทรทัศน์ศึกษาที่มีต่อการ เรียนของนักเรียน และนอกจากนั้นยังจะเป็นแนวทางในการจัดและดำเนินงานการสอนทาง โทรทัศน์ในระดับการศึกษาชั้นสูงให้กว้างขวางออกไป